

ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

122η Συνάντηση Λέσχης Αστυνομικής Λογοτεχνίας
(11.01.2018)

Andrea Camilleri

Ο χορός των παρεξηγήσεων
(ΠΑΤΑΚΗΣ-2017)

La giostra degli scambi (2015)
(Μετάφραση: Φωτεινή Ζερβού)

(Στις κριτικές Σημειώσεις που ακολουθούν, δεν κατονομάζεται ο δολοφόνος, όμως κάποια χαρακτηριστικά του γίνονται γνωστά)

Ο Αντρέα Καλότζερο Καμιλλέρι, πασίγνωστος, παραγωγικότατος, πολυδιαβασμένος και ένας από τους πιο πολυμεταφρασμένους συγγραφείς της Ιταλίας, γεννήθηκε, το 1925, στο Πόρτο Εμπέντοκλε της Σικελίας. Στη διάρκεια το Β' Παγκοσμίου Πολέμου φοίτησε για μικρό χρονικό διάστημα σε επισκοπικό λύκειο, από όπου τον απέβαλαν, επειδή πέταξε αυγό σ' έναν σταυρό. Σπούδασε σκηνοθεσία στην Ακαδημία Δραματικής Τέχνης και ξεκίνησε να εργάζεται ως σκηνοθέτης και σεναριογράφος. Το 1954 απορρίφτηκε

σε διαγωνισμό της RAI, με την αιτιολογία ότι ήταν αριστερός. Τελικά, στη δεκαετία του 60', κατάφερε να εργαστεί στη RAI, όπου και συμμετείχε σε πολλές παραγωγές και τηλεοπτικές σειρές.

Ο Καμιλλέρι, συγγενής του Λουίτζι Πιραντέλλο, είναι ένας από τους σημαντικότερους μελετητές του. Του έχει αφιερώσει περισσότερες από σαράντα θεατρικές παραστάσεις. Ακόμη μνημονεύει την ημέρα, που εμφανίστηκε μπροστά του ο νομπελίστας και ρώτησε τον "Νενέ", όπως τον αποκαλούσαν, πού είναι η γιαγιά του, με την οποία ήταν ξαδέλφια.

Υπήρξε επιστήθιος φίλος του Λεονάρντο Σάσα και, όπως ο ίδιος δηλώνει, «όποτε νιώθω ότι τελειώνουν οι μπαταρίες μου, πιάνω ένα βιβλίο του, διαβάζω δυο σελίδες και επαναφορτίζομαι».

Στα Ιταλικά γράμματα εμφανίστηκε το 1978, σε ηλικία 53 ετών με ιστορικό μυθιστόρημα. Πέρασε απαρατήρητο. Το ίδιο συνέβη και με το δεύτερο. Όμως δεν σταμάτησε. Στο τρίτο μυθιστόρημα, με τον τίτλο "Ο ζυθοποιός του Πρέστον", σκάλωσε, αντιμετώπισε ανυπέρβλητα προβλήματα με την πλοκή. Η αλήθεια είναι ότι ως τότε δεν είχε καταφέρει να γράψει ένα βιβλίο "κανονικά", δηλαδή με αρχή, μέση και τέλος, χωρίς λογικά ή χρονικά άλματα. Τότε έπεσε στα χέρια του "Ο πιανίστας" του Μανουέλ Βάσκεθ Μονταλμπάν, στο οποίο δεν πρωταγωνιστεί ο Πέπε Καρβάλιο, δεν είναι δηλαδή "αστυνομικό".

Εκείνη η ανάγνωση απεδείχθη καθοριστική για τον Καμιλλέρι. Τον βοήθησε να ξεπεράσει την αμηχανία του και να ολοκληρώσει το μυθιστόρημα. Το χρέος του προς τον Μονταλμπάν το ξεπλήρωσε αργότερα.

Καθοριστική όμως, για να καταφέρει τελικά και εκείνος να γράψει μια ιστορία μυστηρίου, υπήρξε μια τηλεοπτική εμπειρία την εποχή που δούλευε στη RAI. Ως παραγωγός μιας σειράς βασισμένης στις περιπέτειες του επιθεωρητή Μαιγκρέ, του Ζορζ Σιμενόν, συνεργαζόταν με τον γνωστό τότε σεναριογράφο Ντιέγκο Φάμπρι. Ο τελευταίος προκειμένου να συνθέτει τα επεισόδια είχε την εξής πρωτότυπη ιδέα. Αγόραζε τέσσερις-πέντε φορές το ίδιο βιβλίο του Σιμενόν, έσκιζε τις σελίδες τους, τις άπλωνε και κρατούσε σημειώσεις. Ο σκοπός του ήταν να αποσπάσει, από μια ενιαία λογοτεχνική αφήγηση, ξεχωριστά τηλεοπτικά επεισόδια.

Ο Καμιλλέρι βρέθηκε μπροστά σε μια τεχνική αποκάλυψη. Δεν την ξέχασε ποτέ, ούτε έπειτα από τριάντα χρόνια, το 1994, όταν σε ηλικία 59 ετών έγραψε το πρώτο του αστυνομικό μυθιστόρημα με τον τίτλο “Το σχήμα του νερού”. Μόνο για να γράφει τις ιστορίες του δεν χρειάζεται να απλώνει σελίδες από αστυνομικά μυθιστορήματα, απλώς αποδελτιώνει τις αστυνομικές ειδήσεις και όταν συλλαμβάνει μια πρωτότυπη ιδέα ξεκινά .

Ο Αντρέα Καμιλλέρι, μαζί με τον Μανόλο Μονταλμπάν, τον Ζαν-Κλωντ Ιζζό και τον Πέτρο Μάρκαρη είναι υπεύθυνοι για ό,τι αποκαλείται και μελετάται σήμερα ως “Μεσογειακό αστυνομικό μυθιστόρημα”, ένα είδος που πέραν των συγκεκριμένων μοτίβων και αρμών, που υπάρχουν πάνω-κάτω σε κάθε νουάρ αφήγημα, χαρακτηρίζονται από μια έντονη κοινωνικοπολιτική ανησυχία. Για την ακρίβεια, αυτό που έχει τη μεγαλύτερη σημασία δεν είναι το ποιος σκότωσε ή με ποιον ακριβώς τρόπο, αλλά, περισσότερο, σε ποιο περιβάλλον συνέβη το έγκλημα. Η αστυνομική πλοκή λειτουργεί ως όχημα για αυτούς τους συγγραφείς, προκειμένου να θίξουν τα κακώς κείμενα της εποχής τους.

Οι ιστορίες του Καμιλλέρι διαδραματίζονται στη φανταστική πόλη Βιγκάτα, που στην πραγματικότητα είναι η γενέτειρά του, το Πόρτο Εμπέντοκλε (Το λιμάνι του Εμπεδοκλή). Όταν έγινε διάσημος, οι συμπατριώτες του πρόσθεσαν δίπλα στο όνομα της πόλης τους το φανταστικό τοπωνύμιο Βιγκάτα, ως δεύτερο συνθετικό. Γρήγορα όμως το αφαίρεσαν. Γιατί; Δύο τινά μπορεί να συνέβησαν. Ίσως γιατί δεν ήθελαν πολλά μπλεξίματα με τις δυσεπίλυτες και παράξενες υποθέσεις, τις οποίες αναλαμβάνει ο Μονταλμπάνο. Ίσως γιατί κατάλαβαν ότι το παράκαναν στην προσπάθειά τους να αξιοποιήσουν τουριστικά την περιοχή τους.

Κεντρικός ήρωας του Καμιλλέρι, ο Σάλβο Μονταλμπάνο. Το όνομά του είναι προς τιμήν του Μονταλμπάν, γιατί ποτέ δεν ξέχασε τι του χρωστάει. Η αλήθεια είναι ότι, όταν έψαχνε το όνομα του κεντρικού ήρωα, έπαιξε στο μυαλό του και το τυπικά σικελικό όνομα Τζετζέ Κολούρα.

Ο Σάλβο είναι έντιμος, πιστεύει σε αξίες, αδιαφορεί για το χρήμα, τον ενδιαφέρει η δικαιοσύνη, αγαπάει την ανεξαρτησία του. Η μεγάλη του αγάπη είναι το φαγητό.

Η σχέση αστυνομικού-κουζίνας είναι εμφανής στο μεσογειακό μυθιστόρημα. Μπορεί οι αστυνομικοί να μην είναι τόσο καλοί μάγειροι όσο ο Πέπε Καρβάλιο του Μονταλμάν, όλοι όμως έχουν αδυναμία στις γεύσεις.

Ίσως θα πρέπει να σταθούμε λίγο στο κοινό γνώρισμα των αστυνομικών της Μεσογείου. Θα το λέγαμε “το σύνδρομο της μητέρας”. Το πάθος τους για το καλό φαγητό δεν έχει σχέση μόνο με την παραδοσιακά καλή κουζίνα της Μεσογείου. Οι χαρακτήρες αυτοί, μια κάποιας ηλικίας πλέον, όπως και οι συγγραφείς τους, μεγάλωσαν σε οικογένειες όπου οι μητέρες δεν εργάζονταν και είχαν απόλυτη εξουσία στο νοικοκυριό. Και το επίπεδο ενός καλού νοικοκυριού αξιολογείται περισσότερο με την καλή κουζίνα, παρά με την τάξη στο σπίτι. Στην μεσογειακή παράδοση μια καλή σύζυγος και μητέρα είναι πάνω από όλα μια καλή μαγείρισσα,

Ο Μονταλμπάνο, σαν το δικό μας Χαρίτο, παρακάμπτει κάθε τόσο τους κανονισμούς, κρύβεται από τους προϊσταμένους του ή λέει τη μισή αλήθεια και γενικά κάνει του κεφαλιού του. Βέβαια, δεν φέρονται έτσι μόνο επειδή τους αρέσει να κάνουν του κεφαλιού τους. Τρέμουν τον εφιάλτη της ιταλικής και ελληνικής γραφειοκρατίας και γνωρίζουν πως, αν μπλέξουν στα γρανάζια της, δεν πρόκειται να βρουν άκρη ή, αν την βρουν, μπορεί να είναι και κατόπιν εορτής.

Γύρω από τον Σάλβο υπάρχει μια ομάδα ανθρώπων που εμφανίζονται σε όλα τα μυθιστορήματα. Η ομάδα στο Τμήμα, ο Μιμί Αουτζέλο, ο γυναίκας, πάντα μπλεγμένος σε γυναικοδουλειές, ο Φάτσιο, το κινητό ληξιαρχείο, ο χαζούλης Καταρέλλα, που δεν λέει ούτε ένα όνομα σωστά. είναι όμως άριστος στους υπολογιστές και θαυμάζει απεριόριστα τον επιθεωρητή. Σε δεύτερο πλάνο, ο Γκάλο, που οδηγεί σαν τρελός και ο Γκαλούτσο. Αξιοσημείωτη η ανθρώπινη επικοινωνία και ο αλληλοσεβασμός των συνεργατών στο Τμήμα, ακόμη και προς τον χαζούλη Καταρέλλα, που τους κάνει δύσκολη τη ζωή. Συνεργάτες εκτός Τμήματος ο φίλος, αριστερός δημοσιογράφος Νικολό Τζίτο, που περνά ειδήσεις στο αστυνομικό δελτίο όπως βολεύουν τον Μονταλμπάνο, ο εισαγγελέα Τομαζέο, που τον ερεθίζουν οι βιαιότητες και ο ιατροδικαστής Πασκουάνο, λάτρη του πόκερ και γλυκατζή. Τους δύο τελευταίους πολύ θα ήθελε ο επιθεωρητής να μην τους βλέπει καθόλου, αλλά είναι αναγκαίο κακό.

Στην προσωπική του ζωή, η αρραβωνιαστικιά του Λίβια, που θα παραμείνει, από ό,τι φαίνεται, για πάντα σε αυτόν το ρόλο. Η σχέση τους, γεμάτη από διαπληκτισμούς, σώζεται γιατί κατοικούν σε διαφορετικές πόλεις. Όμως, για τον Σάλβο, η γνώμη της Λίβια σε κάποιες υποθέσεις του, έχει βαρύτητα. Το τρίτο πρόσωπο στη σχέση τους, ακίνδυνο μάλλον, είναι η Σουηδέζα Ίνγκριντ, έμπιστη και ενίοτε συνένοχη.

Στις ιστορίες του Καμιλλέρι παρουσιάζονται τα θέματα που τον απασχολούν, οι ιδέες του και οι εμμονές του. Ήθη και έθιμα της Σικελίας -ήθη παλιά που έχουν επιβιώσει μέχρι τις μέρες μας- η τοπική κοινωνία με τους οικογενειακούς καυγάδες, τους έρωτες, τα κερατώματα, τις ζήλιες, τα κουτσομπολιά, την οικονομική κρίση, τη γραφειοκρατία. Όλα αυτά συμβαίνουν σε μια πόλη μεσογειακή, με καυτά καλοκαίρια, ήπιους χειμώνες, με δρόμους στενούς, κτίρια παλιά, άλλα συντηρημένα, άλλα όχι.

Η Μαφία είναι παρούσα και πολλές φορές κινεί τα νήματα περίπλοκων υποθέσεων. Ο Σάλβο μπαίνει στη μύτη των μαφιόζων, αλλά ποτέ μέχρι τώρα δεν έχει συγκρουστεί μετωπικά μαζί τους. «Φοβηθήκατε ποτέ για την αντίδραση των μαφιόζων, σε σχέση με όσα τούς χρεώνετε;» ρώτησαν κάποτε τον Καμιλλέρι, και η απάντηση του ήταν αποστομωτική: «Όχι! Η Μαφία σκοτώνει δημοσιογράφους, όχι μυθιστοριογράφους».

Υπάρχουν ακόμη αναφορές στο Χριστιανοδημοκρατικό κόμμα και στη διαφθορά των στελεχών του, στα κόμματα που συνεργάζονται μαζί του, στο ξέπλυμα του μαύρου χρήματος, στον Πάπα και στους αφορισμούς του.

Ο Καμιλλέρι δεν παύει να υπενθυμίζει σε όλους, όταν του δίνεται η ευκαιρία, ότι η Ιταλία είναι κοσμικό και όχι θρησκευτικό κράτος. Επίσης, ο αντιμπερλουσκονισμός του είναι παροιμιώδης. Θεωρεί ότι οι ζημιές που προκάλεσε στην ιταλική κοινωνία η κυβερνητική θητεία του Καβαλιέρε είναι ανεπανόρθωτες.

Η γλώσσα που χρησιμοποιεί δεν είναι απλά σικελική διάλεκτος, αλλά κατασκευάζει δικό του λεξιλόγιο ως παραλλαγή της σικελικής διαλέκτου, την οποία ούτως ή άλλως, ο καθένας στη Σικελία τη

μεταχειρίζεται, όπως τον βολεύει. Η ιδιομορφία της γλώσσας του μπορεί να φέρει σε πλήρες αδιέξοδο οποιονδήποτε μεταφραστή.

Ο “Χορός των παρεξηγήσεων” ξεκινά με τρεις παρεξηγήσεις. Ο αστυνόμος Μονταλμπάνο, ώριμος πλέον, σκοτώνει μια μύγα που τον ενοχλεί θεωρώντας την μοναδική μέσα στο δωμάτιο, ενώ αμέσως εμφανίζεται μια δεύτερη, η οποία έχει την τύχη της πρώτης. Σκότωσε άραγε την ένοχη ή παρεξήγησε; Μήπως μεγάλωσε και δεν μπορεί να διακρίνει καθαρά ενόχους και αθώους;

Ερωτηματικά της ηλικίας βασανίζουν τον Σάλβο. Έχει μεγαλώσει, το ξέρει. Το δέχεται όμως; Όχι βέβαια και αυτός είναι ο λόγος που ενοχλείται, όταν οι συνεργάτες αλλά και η αρραβωνιαστικιά Λίβια αναφέρονται στην ηλικία του.

Με αυτή τη σκέψη βγαίνει στη βεράντα του όπου βλέπει δύο άντρες να διαπληκτίζονται. Τρέχει να τους χωρίσει, μπλέκεται στον καυγά θεωρεί τον επικίνδυνο ως ακίνδυνο και το αντίθετο, την ίδια ώρα που εμφανίζονται οι караμπινιέροι και τον συλλαμβάνουν μαζί με τους άλλους δύο θεωρώντας τον καβγατζή.

Μέχρι να αποδείξει ότι είναι αστυνόμος του παίρνει χρόνο. Η αντιπαράθεση караμπινιέρων και αστυνομίας σε όλα τα μυθιστορήματα είναι εμφανής και είναι λογικό. Στρατιωτική αστυνομία οι μεν, κρατική αστυνομία οι δε. Τι κοινό έχουν;

Όταν γυρίζει σπίτι του ν’ αλλάξει, η οικιακή βοηθός Αντελίνα τον πληροφορεί ότι κάποιος μπήκε από τη μπαλκονόπορτα, κλέφτης θα ήταν σκέφθηκε, έτσι του έφερε το τηγάνι στο κεφάλι και τον κλείδωσε στην αποθήκη.

Παρεξήγηση όμως και σ’ αυτό το γεγονός.

Να επισημάνω ότι η Αντελίνα στην ερώτηση του Μονταλμπάνο, *«Συγγνώμη, γιατί όταν τον χτύπησες δεν τηλεφώνησες στο Τμήμα;»*, θα απαντήσει, *«Επειδή έπρεπε να τελειώσω την πάστα με μελιτζάνες, κιμά, τυρί»* (σελ. 19).

Ψύχραιμη η Αντελίνα βάζει σε πρώτη θέση το φαγητό. Εξάλλου, ξέρει από κλέφτες, έχει δυο γιούς που μπαينوβγαίνουν στη φυλακή για κλοπές, ό ένας μάλιστα είναι βαφτιστήρι του Μονταλμπάνο.

Ο χορός των παρεξηγήσεων ξεκίνησε. Σκέψεις ταλαιπωρούν τον επιθεωρητή, για το πόσο εύκολα μπορεί να γίνει το λάθος και ο αθώος να κριθεί ένοχος.

Τα γεγονότα τρέχουν.

Τρεις γυναίκες απάγονται με τελετουργικά πανομοιότυπο τρόπο. Το σκηνικό, έξυπνα στημένο, είναι ένα ακινητοποιημένο αυτοκίνητο με ανεβασμένο καπό, στην άκρη ενός μοναχικού δρόμου. Ένας άντρας προσπαθεί, όπως φαίνεται, να επιδιορθώσει μια βλάβη. Τα θύματα σταματούν για βοήθεια. Ακολουθεί, η απαγωγή. Τα τρία θύματα είναι γυναίκες και υπάλληλοι τράπεζας, γύρω στα τριάντα. Οι δύο πρώτες γυναίκες επιστρέφουν στο σπίτι τους χωρίς ο απαγωγέας να τις έχει πειράξει. Η τρίτη φέρει τραύματα από μύτη μαχαιριού.

Και οι τρεις δήλωσαν ότι ο απαγωγέας από τις κινήσεις του έμοιαζε μεσήλικας και ένοιωσαν ότι φοβόταν την ίδια του την πράξη.

Ο Μονταλμπάνο αποκρύπτει τις δύο πρώτες απαγωγές, όταν όμως ο απαγωγέας κτυπά ξανά και μάλιστα πιο επιθετικά κρίνει ότι έφθασε η ώρα να δώσει την πληροφορία στα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Όταν ο Μονταλμπάνο μιλά για μέσα μαζικής ενημέρωσης εννοεί το κανάλι *Televigata* και τον φίλο του δημοσιογράφο Νικολό Τζίτο. Εκεί μπορεί να δώσει τις πληροφορίες όπως θέλει. Τον Διοικητή του, βέβαια, “ξέχασε” να τον ενημερώσει...

Απολαυστικός ο διάλογος μεταξύ Διοικητή-Μονταλμπάνο (σελ 112) μας επιβεβαιώνει πόσο εύκολα, με μικρά ψέματα, παρακάμπτει τους κανονισμούς.

Μετά την ενημέρωση του κοινού μέσω τηλεόρασης, το τηλέφωνο στο Τμήμα της Βιγκάτα δεν σταματά να κτυπά. Ο κάθε ένας φαντάζεται ότι έχει δει τον απαγωγέα.

Ο Μονταλμπάνο και η ομάδα του, δεδομένου ότι τα θύματα εργάζονται στην τράπεζα, αναρωτιούνται αν η πράξη έχει σκοπό να

κτυπήσει το τραπεζικό σύστημα. Τις τράπεζες όμως δεν της κτυπάς με απαγωγή μεσαίων υπαλλήλων. Υπάρχουν άλλοι πιο αποτελεσματικοί τρόποι. Ακόμη και τη Μαφία έχουν σκεφθεί ειδικά στην πρώτη απαγωγή. Ο πατέρας του θύματος είναι έμπορος, ίσως δεν ήταν συνεπής στις πληρωμές του.

Ο ρόλος της Μαφίας είναι στην καθημερινή ζωή. Από ό,τι φαίνεται, στις ιστορίες του λειτουργεί σαν ιδιωτική ασφάλεια. Βέβαια, το κόστος, αν δεν πληρωθεί, είναι πολύ ακριβό.

«Τι δουλειά κάνει ο Σμέρκα;»

«Είναι έμπορος. Πουλάει υφάσματα στη χονδρική»

«Να μπορεί να πρόκειται για χρήματα που δεν πλήρωσε για προστασία και θέλησαν με αυτό τον τρόπο να τον προειδοποιήσουν»

«Μιμή αν πρόκειται για υπόθεση της Μαφίας είναι σίγουρο ότι ο Σμέρκα δεν θα κατήγγελλε το περιστατικό. Θα έλυνε το θέμα μόνος του» παρενέβη ο Μονταλμπάνο. (σελ. 29).

Συγχρόνως με τις απαγωγές, μια πυρκαγιά ξεσπά σε κατάσταση ηλεκτρονικών ειδών, ενώ ο ιδιοκτήτης έχει εξαφανιστεί.

Οι πωλήσεις στο κατάστημα είχαν πτώση, η Μαφία όμως είχε ζητήσει αύξηση του ποσού πληρωμής για την προστασία. Μήπως όλο αυτό ήταν σκηνοθεσία για μη πληρωμή ή μήπως η Μαφία έβαλε φωτιά και απήγαγε τον ιδιοκτήτη;.

Ο Μονταλμπάνο ξέρει καλά τις μεθόδους της Μαφίας. Ναι, φωτιά μπορεί να βάζει δεν απαγάγει όμως, απλά σκοτώνει για παραδειγματισμό. Άρα ξέρει καλά ότι κάτι άλλο συμβαίνει.

Μια αλληλουχία γεγονότων οδηγεί στη σύνδεση απαγωγών και εξαφάνισης. Και τότε ανακαλύπτεται το πτώμα του εξαφανισμένου καταστηματούχου. Ο Μονταλμπάνο περιμένει και το δεύτερο πτώμα, αυτό της αγαπημένης του. Και πράγματι δεν αργεί ν' ανακαλυφθεί.

Είναι περίπου σίγουρος για τον ένοχο. Μήπως όμως έχει παρεξηγήσει, μήπως κάτι άλλο συμβαίνει; Ένα εύρημα στον τόπο του εγκλήματος είναι αρκετό για να οδηγήσει στον σωστό δρόμο.

Ο δολοφόνος είναι ένα πρόσωπο με δεύτερο ρόλο στο μυθιστόρημα. Κάνει μικρές εμφανίσεις από την αρχή και μέχρι τη σύλληψη του.

Οι χαρακτήρες, πέρα από τους βασικούς, τον Μονταλμπάνο δηλαδή και τους γύρω από αυτόν, μέσα σε λίγες γραμμές σκιαγραφούνται με λεπτομέρεια.

Το θέμα “Μαφία”, όπως προανέφερα είναι πανταχού παρόν. Και όταν δεν υπάρχει εμπλοκή της ξεκαθαρίζει τα πράγματα, μέσω δικηγόρου της, μ’ ένα τηλεφώνημα στον Μονταλμπάνο, τάχα μου εθιμοτυπικό.

Τα εγκλήματα είναι ειδεχθή. Ο δολοφόνος, όπως θα αποδειχθεί, άνθρωπος υπεράνω πάσης υποψίας, ευυπόληπτο μέλος της σικελικής κοινωνίας, σκηνοθετεί τρεις απαγωγές, καίει το μαγαζί του θύματος, διαπράττει δύο φόνους. Και όλα αυτά για μια γυναίκα, που την έχει υιοθετήσει, όμως η συμπεριφορά του άλλα δείχνει. Πάθος ερωτικό. Ψυχραιμος και μεθοδικός ο τρόπος που κινήθηκε, εύκολα μπορεί παραπλανήσει την αστυνομία. Ένας χορός των παρεξηγήσεων. Όμως ο Μονταλμπάνο είναι εξίσου μεθοδικός και παρ’ όλο που γύρω του συνεχίζονται τα υπονοούμενα για την ηλικία του, η σκέψη και η μεθοδικότητα του είναι αποτελεσματικές.

Ο Καμιλλέρι έχει το πλεονέκτημα του χιούμορ στις περιγραφές των χαρακτήρων. Ακόμη και ο δολοφόνος εμφανίζεται σαν καρικατούρα, παρ’ όλο που η ψυχραιμία και ο σχεδιασμός των εγκλημάτων σκιαγραφούν έναν, ούτως ή άλλως, εν δυνάμει δολοφόνο.

Οι περιγραφές στην κοινωνία της Σικελίας μάς μεταφέρουν στη δεκαετία του ’60. Οι κοπέλες μένουν με γονείς και ας είναι πάνω από τα τριάντα. Η οικογένεια έχει πρωτεύοντα ρόλο στη ζωή τους. Το κουτσομπολιό είναι η διασκέδαση, κάτι που συμβαίνει στις μικρές κοινωνίες. Ο γόης της πόλης ζει με δανεικά. Οι φαμίλιες της Μαφίας ζουν ανενόχλητες. Όμως, αυτή είναι και σήμερα η κοινωνία της Σικελίας.

Το έγκλημα περιγράφεται σε λίγες γραμμές, χωρίς ανατριχιαστικές εικόνες, κάτι που συναντάται στους αστυνομικούς συγγραφείς του Νότου. Υπάρχει μια εξήγηση και έχει σχέση με τα καθεστώτα από τα

οποία πέρασαν οι χώρες αυτές. Στη διάρκεια του 20^{ου} αιώνα γνώρισαν βασανιστήρια, μέσα από πολέμους, χούντες, εξορίες, μπουντρούμια. βασανιστήρια σε αντιφρονούντες, βασανιστήρια σε αγωνιστές. Μετά από όλα αυτά δεν έχουν διάθεση να βάλουν στα μυθιστορήματα τους λεπτομερείς πολυσέλιδες περιγραφές πτωμάτων.

Στα μυθιστορήματα του Καμιλλέρι το πολιτικό στοιχείο δεν είναι το βασικό θέμα σε αντίθεση με τον Μονταλμπάν και τον Μάρκαρη. Όμως, περιγράφοντας την κοινωνία και τι οδήγησε τον θύτη στα άκρα, θίγει τα κακώς κείμενα και περνάει πολιτικά μηνύματα.

Η δομή και ρυθμός της αφήγησης που επιλέγει ο Καμιλλέρι θυμίζουν περισσότερο κινηματογραφικό σενάριο, παρά μυθιστόρημα. Κοφτές σύντομες φράσεις, στριμωγμένες ανάμεσα σε κόμματα, χωρίς τελείες, ασταμάτητη δράση, με έντονη προσπάθεια αποφυγής κάθε είδους χάσματος, σασπένς σε σωστές αναλογίες, μελαγχολία που θυμίζει φιλμ νουάρ, μοναξιά του κεντρικού ήρωα. Όλα αυτά συνηγορούν υπέρ μια κινηματογραφικής γραφής, με γνώση και φαντασία

Τα μυθιστορήματα του Καμιλλέρι είναι ένα ταξίδι στη Σικελία.

Οι συμπατριώτες του αποφάσισαν να στήσουν ένα άγαλμα του επιθεωρητή στο κέντρο της πόλης. Ο μπρούντζινος Σάλβο ακουμπάει με το ένα του χέρι σε ένα φανοστάτη και δίπλα του σπεύδουν οι περαστικοί αλλά και οι φανατικοί των περιπετειών του να φωτογραφηθούν.

Σήμερα, 93 χρονών, τυφλός, εξακολουθεί να δημιουργεί ιστορίες υπαγορεύοντας στη γραμματέα του. Περιμένουμε λοιπόν τον αγαπητό Σάλβο, κοντά στη σύνταξη πλέον, ν' αναλάβει και άλλες υποθέσεις. παραβαίνοντας πάντα τους κανόνες.

Όλγα Γεωργιάδου, Αθήνα, Ιανουάριος 2018

Σημείωση: Πληροφορίες για το μεσογειακό αστυνομικό μυθιστόρημα αντλήθηκαν από το βιβλίο του Πέτρου Μάρκαρη “Κατ’ εξακολούθηση” (Εκδόσεις Γαβριηλίδη)

Il commissario Salvo Montalbano